

Taikapaja uskoo sarjakuvaan ja internettiin

©Kimmo Lemetti

Kimmo Lemetin *Gone With the Blastwave* on Taikapajan tähänastisista sarjoista menestynein.

Vesa Kataisto

Pitkään ja hartaasti on jaksettu manaila suomalaisten kustantamoiden lähes olematonta kustannuspolitiikkaa sarjakuvien suhteen. Tilanne on kuitenkin parin viime vuoden aikana parantunut, eikä vähiten siksi että uudet yrittäjät uskaltavat syöksymään tulta päin, pelkäämättä mainosvarojen puutetta ja levityskanavien tukkoisuutta. Esimerkiksi kustantamo Taikapaja loihti syksyllä 2007 markkinoille neljä uutta, värillistä ja tukevaa sarjakuvaopusta.

– Alkuun Taikapaja perustettiin julkaisemaan pelejä. Toimin aiemmin kännykkäpelejä tuottavan Rovio mobilen toimitusjohtajana. Vuoden 2005 lopussa

isäni sijoitti rahaa yritykseen, tuli mukaan sen toimintaan ja yhteistyömme takkuili. Päätin luoda oman firman joka tekisi PC-pelejä, koska ne ovat monimuotoisempia kuin mobiilikäyttöön tarkoitettut. Ensimmäinen lapsenikin syntyi samaan aikaan, sekin vaikutti asioihin, halusin luoda koko perheelle soveltuvan seikkailupelin, kertoo Taikapajan kustannuspäällikkö Mikael Hed.

Hänen lisäksi firmassa työskentelevät kuvittaja Jaakko Sarno ja kustannustoimittaja Jami Järvinen.

– Peli tehtiinkin prototyyppeille, mutta emme saaneet loppurahoitusta kasaan. Sarno oli silloin jo mukana, aluksi käsikirjoittajana, mutta hän oli tehnyt myös paljon konseptitaidetta. Mietimme mitä voisimme tehdä, jotakin

joka ei olisi yhtä kallista toteuttaa mutta jolla voisimme hyödyntää olemassaolevia ideoita. Päädyimme sarjakuvaan, siitä lähti syntymään August Jessor –albumi. Seikkailupelimme aihioista on tarkoitus tehdä viisiosainen albumisarja, niistä ensimmäinen eli Tyrskylä on nyt julkaistu.

Netistä kirjahyllyyn

– Nimi Taikapaja tulee toisesta aiemmasta pelifirmastani, HexWorksista. En pitänyt nimestä sellaisenaan, ja se kääntyi Taikapajaksi. Jessor aloitti seikkailunsa netissä. Lähdin siihen bisnekseen samalla asenteella kuin aikoinaan kännykkäpeleihin.

Minulla oli paljon vaihtoehtoja mitä aion elämässäni tehdä, ja päädyin siihen

©Vesa Kataisto

Kustantaja, kääntäjä ja käsikirjoittaja Mikael Hed.

Liian rajuja raksuja

– Aamuraksuja ja Riisipoika ovat myös omia suosikkejamme. Varsinkin Aamuraksut olivat jo kauan olleet meille ilopilkku, sitä luettiin päivittäin. Pitkällisten neuvottelujen jälkeen saimme sen julkaisu-oikeudet. Sarja ilmestyi jonkin aikaa Uutislehti sadassa, mutta lehden toimitus piti Weinerin huumoria liian rankkana. Riisipojan julkaisemiseen tuli ehdotus Jessorin nettifoorumilta. Joku oli suositellut tätä vähän tunnettua nettisarjakuvaa. Menin tutustumaan siihen ja innostuin heti, oli pakko lukea kaikki siihen asti julkaistut Riisipojan jaksot yhdeltä istumalta. Se oli enemmän tunnepohjainen kuin ammattimainen päätös – halusin saada sen kirjamuodossa ainakin omaan hyllyyni, Hed päätti.

– Olen yrittäjäperheestä ja yrittäjä itsekkin. Asenteeni on se, että bisnestä voi tehdä joka alalla. Oma kokemukseni kustannusmaailmasta oli erittäin rajallinen, mutta lähdin silti mukaan samoin kuin aikoinani kännykkäpelibisnekseen, opettelini asioita tekemällä.

jonka kohdalla ansaitsemismahdollisuudet ovat kaikkein heikoimmat, naurahtaa Hed.

– Taloudellinen onnistuminen sarjakuvan puolella on paljon hankalampaa kuin kännykkäpeleissä, mutta uskon että sekin on mahdollista. Prosessi on vain pidempi.

Netti tuntui parhaalta sarjakuvan markkinointikeinolta, vaikka materiaalin tuottaminen onkin kallista. Ensimmäinen August Jessor -albumi on englanninkielisenä kokonaisuudessaan netissä sekä muutama sivu toista. Projekti on ollut vähän jäissä, mutta sitä ollaan nyt käynnistelemässä uudelleen. Netti on hyvä väylä, tosin englanninkielisyys mietityttää, ehkä sarjaa voisi tarjota myös suomen kielellä, Hed tuumii.

Taikapajan toistaiseksi julkaisemat neljä teosta perustuvat kaikki nettisarjakuviin. Saatavilla on kaksi suomalaista albumia, August Jessor ja Kimmo Lemetin Gone With the Blastwave sekä kaksi amerikkalaista, Evan Dahmin Riisipoika (Rice Boy) ja Zach Weinerin pilakuvava-

kirja Aamuraksut (Saturday Morning Breakfast Cereal).

– Tutkimme netissä olevia sarjakuvia ja mietimme mitkä niistä olisivat hyviä julkaistaviksi. Luin Blastwavea ja nauroin että tähän on pirun hyvää kamaa – vasta jälkepäin huomasin että kyseessä on suomalaisen tekijän sarjakuva. Otin Lemettiin yhteyttä ja kysyin kiinnostaisiko tehdä kirja.

Englanninkielisenä julkaistu Blastwave on osoittautunut Taikapajan suosituimmaksi julkaisuksi – varsinkin vientituotteena. Maailmanlopun huruissa tapahtuva ilkeäkö ja lohduttomuudesta huumorinsa ammentava sarja on mennyt kaupaksi "useamman tuhannen" kappaleen verran, erityisesti Amerikkaan.

– Harmi vain, että uusia jaksuja tulee aika hitaasti. Blastwave on kuitenkin rohkaiseva esimerkki muillekin suomalaisille sarjakuvantekijöille, heidänkin sarjansa voisivat aivan hyvin myydä myös USA:ssa. Ei meillä siellä mitään toimipistettä ole, kaikki kaupankäynti on hoidettu netin välityksellä.

Joka tapauksessa se oli vakuuttavampaa kuin Batmanin "varustekaukko"-seilytys.

Aamuraksujen kierossa maailmassa Te-riskään ei ole hyvis.

©Zach Weiner

August Jessor selvittää perheystävällisiä mysteerejä.

Kännykkäpuolella tuotanto ja jakelu oli niin monimutkaista, että siihen verrattuna kustannusmaailma tuntuu todella yksinkertaiselta.

– On ehdottoman suoraviivaista kuinka materiaalia tuotetaan tai ostetaan, tuote saadaan painettua ja siinä on fyysisesti olemassaolevia tuotteita. Ne varastoidaan ja myydään, pistetään jakeluun. Sitäpaitsi Suomessa on mielestäni erittäin hyvin toimiva jakeluverkosto. Muutama tekijä joiden kautta kirja saadaan jakeluun, ja jos se menestyy, ei jakelutyön eteen enää tarvitse nähdä älyttömästi vaivaa. Ongelma taas on se sama kuin kaikilla muillakin aloilla, kilpailua on paljon. On haastavaa saada oma tuote näkyville.

– Halusin tehdä teoksista mahdollisimman hyvän näköisiä. On hauskaa, että Suomessa tehdään paljon sarjakuvia,

mutta harmillisen usein, kustannussyistä, ne joudutaan tekemään halvalla. Se näkyy myös tuotteessa. Uskon, että jos haluaa olla vakavasti otettava tekijä, kirjan täytyy näyttää oikealta kirjalta. Sitä Taikapajan teokset mitä suurimmassa määrin ovatkin. Värillisyyttä oli myös tärkeä tekijä. Sarjakuvissa kerronta tapahtuu paljolti kuvien kautta, ja jos alkujaan värilliseksi tehty sarjakuva painettaisiin mustavalkoisena, se olisi vähän kuin katselisi elokuvaa ilman ääntä.

Kannustusta saa tiettyyn rajaan asti

Toistaiseksi Blastwave on myynyt Suomessa parhaiten, yli 500 kappaletta. Toinen hyvin myynyt on ehkä yllättäen

Riisipoika. Jessoria ja Aamuraksuja on mennyt hiukan vähemmän. Kirjoissahan ei kuitenkaan ole “parasta ennen”, päiväystä, ja kun sarjoihin tulee jatkoa, on oletettavaa että aiempiakin osia myydään niiden ohella lisää.

– Sarjakuvafestivaaleilla myyminen oli oikein hyvä kokemus, saimme hyvää palautetta ja pääsimme tapaamaan fanejakin. Mielestäni ylipäänsäkin kustannuspuolella on yllättävän kannustava ilmapiiri, kilpailijoidenkin kesken. Ei ole mitään tappomeininkiä eikä koeta toisia uhkaksi. Ehkä sekin johtuu siitä, että nykyään sarjakuvia julkaistaan niin paljon, pari nimikettä lisää ei tunnu missään.

– Yllättävä piirre suomalaisessa sarjakuvakentässä on ollut se, että alussa, kun Jessoria julkaistiin pelkästään netissä, saimme todella kannustavaa palautetta.

Kun Blastwave ilmestyi ja huomattiin että "täähän onkin kaupallinen yritys", innostavat kommentit tyrehtyivät. Suomalaisissa sarjakuvafaneissa tuntuu elävän syvällä ei-kaupallinen asenne. "Sarjakuvia pitää tehdä paljon, mutta niillä ei saa yrittää tehdä rahaa," jokin tällöinen kirjoittamaton sääntö, Hed ihmettelee.

Taipapajan sivuilla tarjotaan mahdollisuutta saada oma tuote julkaistavaksi. Sarjakuvia ei toistaiseksi ole juurikaan lähetetty, enemmänkin tekstejä. Tähän asti julkaistut sarjat valikoitiin Hedin mukaan tiheällä kammalla, ja monelle nettisarjalle oli jo löytynyt oma kirja-

”Suomalaisissa sarjakuvafaneissa tuntuu elävän syvällä ei-kaupallinen asenne.”

tyttänyt. Sitten on vielä Cyanide and Happiness, joka on täysin törkeää ja julkaisukelvotonta materiaalia, mutta siitäkin löytyy aina jotain.

Taipapajan julkaisut tulivat markkinoille varsin yllättäen, ja Hedin mukaan niin tulee käymään myös seuraavien albumien kanssa. Kun kirjoja painattaa

kustantaja.

– Itse luen nykyisin netistä edelleen Riisipoikaa, Goblinsia joka alkoi kökösti mutta kookutti sitten mukaansa, Tom Tomorrowia, poliittista sarjakuvaa, fantasiakomedia Atlandia – Sinfest puolestaan ei ole minua oikein synty-

kerralla useamman nimikkeen, syntyy kustannussäästöä. Blastwavea lukuunottamatta Taipapajan teosten myynti tapahtuu yhä pitkälti perinteisin keinoin, oma nettikauppa on vasta kehittelyasteella, Hed toteaa.

– Meillä on sivuillamme vain hyvin yksinkertainen tilauslomake. Juuri sen takia kirjojen myyminen netin kautta ei ole ollut tuottavaa, tilausten toimitamisesta syntyy paljon kustannuksia ja vaivaa. Tuntuu että on vain hyvä, ettei kirjoja mene sitä kautta kovinkaan paljon. Sekin kyllä muuttuu vielä kun nimikkeitä tulee enemmän, ja jos järjestelmän saa automatisoitua, katteet paranevat. Onhan nettikauppa toki hyvin luonteva kanava nettisarjakuville, koska kiinnostuneet voivat lukea sarjaa ja samantien ostaa sen omaksi. Kirjakaupassa tuntemattomamman nimikkeen on vaikea päästä esille.

©Evan Dahm

Yksinäinen Riisipoika kohtaa kovan maailman.